

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Тодорка Траянова Димитрова, дм,
Катедра по епидемиология
при МУ-София

Относно: резултатите и анализите на проучвателните материали и научните статии на д-р Таня Петкова Иванова, гл. асистент в Катедра "Инфекциозни болести, епидемиология, паразитология и тропическа медицина" на ФОЗ при Медицински университет - Плевен по дисертационната тема: "Епидемиологични проучвания върху някои форми на остри стрептококови инфекции и ревматичните им усложнения във фаза на елиминация", с цел реализиране на процедура за защита на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен "Доктор" по научната специалност "Епидемиология", шифър 03.01.29.

Научен ръководител: Доц. д-р Димитър Симеонов Шаламанов, дм

1. Относно актуалността на темата.

Стрептококовите инфекции представляват сериозен и труден проблем в инфекциозната патология, какъвто медицинската практика познава от миналото. След 60-те години на миналия век, в света и у нас бяха реализирани препоръките на СЗО - като програми за лечение и профилактика на ревматизма, чрез които за две десетилетия бяха постигнати успешни резултати. Заболяемостта от ревматизъм бе снижена под 4 ‰. Глобалните и национални програми не повлияха обаче на повсеместното разпространение на острите и хронични стрептококови инфекции. Като се вземе под внимание и факта, че световната практика не провежда масова етиотропна профилактика и не разполага със специфична ваксинапрофилактика, следва да се приеме, че проблемът **стрептококова инфекция**, която е ключовият механизъм на късните усложнения (ревматизъм и гломерулонефрит), остава със същата медикосоциална значимост.

В резултат на еволюционното изменение на стрептококите от група А под влияние на пеницилиновата "преса", както и поради недостатъчно ефективните или несвоевременни противоепидемични мерки в огнищата със стрептококови инфекции, се осигурява и поддържа спорадичността на ревматичната заболяемост.

Научните изследвания разкриха новости свързани с етиопатогенезата на хроничните и късните усложнения, с имунопатологичните механизми, клиниката и лечебните стратегии на стрептококовите инфекции.

Поради посочените по-горе съображения считам, че изборът на научната тема разработена от д-р Таня Петкова е правилно осъществен и има актуално значение за медицинската практика.

2. Оценка на литературния обзор.

Дисертационният труд съдържа 198 страници. Представен е литературен обзор, написан на 56 страници и е структуриран в 8 части. Библиографският списък включва 290 източника, от които 41 на кирилица и 249 на латиница. Литературният обзор е разработен в съответствие с изискванията компетентно и разглежда всички аспекти от епидемиологията на стрептококовата инфекция и нейните ревматични усложнения във фаза на елиминация. Обемът и съдържанието на литературния обзор са достатъчни.

3. Цел, задачи, материал и методи на изследването.

Формулирани са правилно целите, задачите и методите на изследването.

Използван е съвременен и пълен набор от епидемиологични, статистически, клинични, микробиологични, серологични методи и графичен анализ.

Научният труд на д-р Петкова е богато и прецизно илюстриран с 30 таблици, 28 фигури и 5 приложения.

4. Анализ на резултатите от проучването и изследването.

Собствените проучвания на научната тематика на д-р Петкова са насочени към епидемиологията, клиниката, профилактиката и протиепидемичните мерки срещу острите и хронични стрептококови заболявания.

В този раздел са представени резултатите относно епидемиологичните параметри на скарлатината в Плевенска област и Република България. Изведени са тенденциите на разпространението, както и съществените екстензивни и интензивни показатели. Анализирана е ефективността на протиепидемичните мерки, зависеща от отсъствието на масовата специфична ваксинанопрофилактика при скарлатината.

В същия раздел са разгледани резултатите от микробиологичните проучвания относно ролята на бета-хемолитичните стрептококи от група А. Анализирани са резултатите от изследването на значителен брой болни, преболели и контактни на скарлатина, общо 13 503, от които 1 272 лица (10,89 %) са позитивни за бета-хемолитични стрептококи. Получените данни според д-р Петкова доказват широката, постоянна дисеминация на бета-хемолитичните стрептококи сред детското население. Най-засегнати са възрастовите групи от 1 до 4 години и от 5 до 9 години. Целенасочените микробиологични изследвания продължават да са една от

най-ефективните мерки за епидемиологичен контрол, както и за профилактика на късните усложнения.

Интерес представляват проучванията за клиничното протичане на скарлатината в Плевенска област за периода 1995-2010 година, с общо заболели 2005 лица и средногодишна заболяемост за посочения период 39,36 ‰. Съвременната клиника на скарлатината се отличава с преобладаване на средно-тежките форми - 61,02 %, леките - 28,81 %, а тежките токсични форми съставляват 10,71 %. Ранните усложнения (бронхит, бронхопневмония, токсичен миокардит и др.) съставляват 15,25%.

За първи път у нас са осъществени проучвания от докторантката върху епидемиологията на острите и хронични тонзилофарингити сред детското население. Д-р Таня Петкова акцентира върху посочената патология на горните дихателни пътища със стрептококова етиология, доказана с обективни микробиологични изследвания. Убедително тя представя хипотезата за наличие на епидемиологична закономерност и връзката между предшестващата повишена заболяемост от стрептококови тонзилофарингити и възникналите случаи на скарлатина. Тази епидемиологична закономерност е своеобразен маркер за развитието на епидемичния процес от респираторните стрептококови инфекции. Разработената хипотеза от докторантката е с приносен характер за теорията на епидемиологията

В раздела се разглеждат резултатите от епидемиологичното проучване върху стрептококовото заразноителство в детски колективи. Задълбочено, включително и със съвременни, модерни методи като серотипизиране на изолираните стрептококи, епидемиологично типизиране и др. д-р Петкова представя възможностите за идентифициране на източниците на инфекция, проследяване на епидемиологичната верига, доказване на вирулентни щамове и др. в огнищата на стрептококови инфекции. Оценявам високо представената от д-р Петкова "система за епидемиологично типизиране" отразяваща специфичната корелация между Т-аглутиниращите серотипове, М-серотипа и продукцията на serum-opacity factor (SOF) при *Streptococcus pyogenes*. Също така съществени за медицинската практика са проведените изследвания за антимикробна чувствителност на изолираните щамове *Streptococcus pyogenes*. Тези проучвания допринасят за правилното етиотропно лечение на болните.

С реална практическа стойност за здравеопазването са резултатите от проучванията на д-р Петкова за късните усложнения на стрептококовата инфекция в детската възраст. Анализирана е заболяемостта от ревматизъм и хронични ревматични болести на сърцето сред децата в Плевенска област и България. Оценка посочват добра ефективност на българската медицинска практика. Постигнатата висока цел за елиминиране на ревматичната болест като късна последица от острата и хронична

стрептококова инфекция се дължи на системно провежданата **първична и вторична пеницилинова профилактика**.

В резултат от осъществените широкомащабни проучвания и научен проект №2/2009 г. на МУ-Плевен, свързани с дисертационния труд, д-р Таня Петкова е публикувала 3 научни статии в научни списания, има 1 участие в монография и 2 участия в научни форуми, в които докторантката е първи автор.

Напълно приемам изведените 6 приноса с оригинален характер, както и 3 приноса с научно-приложен характер.

5. Заключение:

Представените по-горе оценки и анализи потвърждават убедително, че д-р Таня Петкова познава и интерпретира компетентно теорията и методологията на стрептококовия проблем. Тя представя задълбочена епидемиологична характеристика на тези заболявания, както и комплекс от мерки за подобряване на епидемиологичния надзор у нас, включително изпитва за първи път у нас 26-валентната М-протеинбазирана стрептококова ваксина.

Трудът има завършен вид, а получените резултати са с конкретни приноси за практическата борба с тези заболявания. Докторантката има оригинални разработки. В заключение считам, че дисертационният труд разработен от д-р Таня Петкова отговаря напълно и надвишава изискванията за докторска дисертация.

С висока оценка, убедено препоръчвам на почитаемото научно жури да присъди научната и образователна степен "ДОКТОР" по научната специалност "Епидемиология" на главен асистент д-р Таня Петкова Иванова.

12.02.2014 г.
гр.София

Рецензент:

Проф. д-р Т.Димитрова, дм